

Taustaa

Suomessa on **suhteellisen suuresta koosta ja pienestä väestömäärästä huolimatta yksi EU:n vahvimmista mediajärjestelmistä**. Vaikka mediasisältöjen tarjonta on Suomessa runsasta, on viime vuosina aika ajoin herännyt keskustelua, esimerkiksi uutistoimitusten sulkemista ja työpaikkojen menettämistä pelkävien toimittajien toimesta, uutisaavikoista. Poliittisten päättäjien, alan ammattilaisten ja yleisön keskuudessa tätä uutisaavikoiden syntymisen uhkaa ei kuitenkaan vielä pidetä ongelmana eikä siitä käydä säännöllisesti keskustelua.

Suurin osa kunnista kuuluu jonkin paikallisen tai kaupunkilehden toimialueeseen ja vain 18 kuntaa jää näiden peittoalueen ulkopuolelle. Uutismedian liiton arvion mukaan jotkin alueelliset tai maakunnalliset sanomalehdet raportoivat myös näiden kuntien asioista, joskaan eivät ehkä säännöllisesti. Näiden tietojen perusteella täysin "valkoisia läiskiä" journalismin kartalla ei siis ole.

Tarkasteltaessa Suomen Journalistiliiton jäsenenä olevien noin 14 000 toimittajan kotipaikkakuntia voidaan kuitenkin todeta, että 309 kunnasta 61:ssä ei asu yhtään toimittajaa ja 57:ssä kunnassa asuu vain yksi toimittaja.

94% kunnista kuuluu paikallisen tai kaupunkilehden toimialueeseen

18 kuntaa jää paikallisen median peittoalueen ulkopuolelle

20% Noin 20%:ssa kunnista ei asu yhtään toimittajaa ja **18%:ssa kunnista asuu vain yksi toimittaja**

Luottamus uutisiin Suomessa

Kuten **Reuters-instituutin Digital News Report 2023** -raportissa todetaan, niin Suomi on säilyttänyt asemansa maana, **jossa luottamus uutisiin (69 %) on suurin**. Erityisesti luottamus Yleisradioon on huomattavan korkealla tasolla (85 %). Lisäksi yli puolet väestöstä kokee, että Ylellä on tärkeä rooli yhteiskunnassa, ja kolmannes pitää sitä merkittävänä osana henkilökohtaisia mediankulutustottumuksiaan.

Uutisten kuluttajien asenteet Suomessa

Suomi on yksi niistä harvoista EU-maista, joissa kiinnostus uutisia kohtaan kasvoi vuosina 2015-2023.

Paikallis- ja maakuntalehdet kuuluvat luotetuimpiin tiedotusvälineisiin (81 % ja 79 %), mutta niiden painetun lehden viikoittainen tavoitavuus on vain 17 % ja 16 % ja verkkoversion tavoitavuus vielä vähemmän, 12 % ja 14 %.

Yli 15-vuotiaista suomalaisista 95 % lukee sanomalehtiä. Lukumääräisesti tämä tarkoittaa yli 4,1 miljoonaa ihmistä.

Suomi ja sen 30 hyperlokaalia mediaa

Hyperlokaalit mediat ovat aloitteita, jotka tarjoavat verkossa pieneen yhteisöön, kuten kylään tai naapurustoon, liittyviä uutisia, viestintäpalveluja tai sisältöä.

Ne muodostavat pienen osan Suomen mediamaisemaa. Ryhmä koostuu pääosin noin 30 hyperlokaalista mediajulkaisusta sekä muutamasta **Pohjanmaalla toimivasta pienestä, ensisijaisesti ruotsinkieliselle väestölle suunnatusta, alueellisesta televisiokanavasta.**

Suomen Journalistiliiton rooli

Toimittajiin kohdistuva fyysinen väkivalta on Suomessa harvinaista. Tapauksia on vähän ja ne vaikuttavat sattumanvaraisilta, eikä mitään trendiä ole havaittavissa. Huolimatta yhteiskunnan suhteellisesta sukupuolten välisestä tasa-arvosta **naistoimittajat ovat kuitenkin suurimmassa vaarassa joutua verkossa tapahtuvan häirinnän ja pelottelun kohteeksi.** On myös joitakin esimerkkejä tapauksi, joissa poliitikot ovat käyttäneet kunnianloukkausosoikeudenkäyntejä toimittajien vaimentamiseksi.

Suomen Journalistiliitto on perustanut tukirahaston **kattamaan tulonmenetykset, terapian ja muut kulut, jotka voivat johtua tällaisesta stressistä.**

Tarkastelun kohteena toimituksen riippumattomuus

Analyysi paikalliseen toimitukselliseen sisältöön kohdistuvista kaupallisista ja poliittisista vaikuttamispyrkimyksistä osoittaa, että alalla toteutettu itsesääntely on yleisesti ottaen tehokasta ja toimivaa.

On tärkeää huomata, että Suomessa **paikalliset kaupalliset tiedotusvälineet ovat edelleen riippuvaisia mainostuloista,** kun taas tulot digitilaaajilta kasvavat hitaasti ja suurin osa niistä menee valtakunnallisille mediayhtiöille. Tästä syystä **uutistoimitusten on löydettävä tasapaino paikallisten yritysten vartijan tehtävän ja kestävän liiketoimintamallin välillä.**

Julkaisupäivämäärä 28.02.24

Co-funded by
the European Union

Pääsy koko
raporttiin
lähteeseen

